

5.

Met de huissleutel in zijn hand liep Arjen het tuinpad op. Toen hij de deur wilde openen, hoorde hij Karels nagels aan het hout krabbelen. Zijn hartslag versnelde en hij keek schichtig om zich heen. De straat was leeg.

Hij glipte naar binnen, liet zijn boodschappentas vallen en sloot de voordeur af. De extra stalen pinnen schoven nog steeds stroef.

Buiten adem leunde hij met zijn rug tegen de muur. Zijn dolblijve hond sprong tegen hem op. Hij tilde Karel van de grond en drukte hem strak tegen zich aan. Het viel hem ineens op dat hij mager was, hij kon Karels ribben tellen.

Met zijn neus in de zachte vacht ging Arjen zijn handelingen van eerder die dag na. Het was iedere keer doodeng om de deur uit te gaan. Hij had geen keus, ze moesten eten. Waarschijnlijk had hij in zijn haast de keukendeur niet goed afgesloten. Karel moest hem hebben opgeduwd en had zich door het hekje gewurmd. Het werd tijd om iets anders te verzinnen.

‘Niet zo slim van me. We moeten scherp blijven,’ mompelde Arjen en hij gaf Karel een kus op zijn kop. De sterke hondenlucht vermengde met zijn eigen angstzweet drong zijn neus binnen.

‘Je moet nodig gewassen worden, je stinkt. Ik ook trouwens.’ Hij snoof demonstratief.

Als antwoord likte het hondje zijn neus.

‘Met water, gekke hond,’ zei hij lachend en hij zette hem op de grond.

De hond wurmde zich inderdaad tussen de spijlen door, rende de keuken in, waar hij zo te horen in zijn enthousiasme doorgleed over het zeil.

Arjen viste zijn boodschappentas van de mat en opende het hek dat hij maanden geleden had bevestigd tussen de wanden van de gang.

Het stuk karton naast de voorraadkast walmdde hem tegemoet. Er lag een verse drol. Dat was een goed teken. Zolang Karel elke dag poepte, kreeg hij genoeg te eten. Hij zette de tas op de keukentafel, trok een stuk aluminiumfolie van de houder en mikte Karels ingepakte hondentoilet in de afvalbak.

Er viel niet veel uit te pakken, bijna alles was op rantsoen. Het verbod op veevervoer duurde al maanden. Als er al vers vlees in de winkel lag, was het binnen een paar uur uitverkocht.

Karels oortjes schoten overeind toen Arjen de proefmonsters hondenbrokjes wilde opbergen. Het grappige was dat hij de zakjes had gevonden in een kleine Turkse supermarkt. Het was de laatste plek waar hij ze had verwacht.

Eigenlijk had hij de brokjes willen bewaren, maar Karels smekende blik en zijn kwispelende staart haalden hem over. ‘We leven maar één keer,’ zei hij plagend en schudde met het zakje.

Terwijl hij de verpakking opentrok, keek het hondje verwachtingsvol naar hem op.

‘Nog even en je stijgt op,’ zei Arjen vertederd en hij zette het schoteltje met de helft van de inhoud op de grond.

Binnen een minuut waren de brokjes op.

‘De rest is voor later,’ zei Arjen. Hij vouwde het zakje dicht en legde het in de voorraadkast.

Teleurgesteld sjokte Karel naar zijn mandje onder de keukentafel en krulde zich op tot een kleine bal.

Arjen haalde de deels ontdooide pizza uit de verpakking. Hij scheurde de uitgevouwen doos doormidden en legde de helft op de vloer naast de kast. ‘Voilà, een schoon toilet.’

Hij stak het gas aan, goot wat olie in de koekenpan en legde de pizza erin. Toen hij het gas uitdraaide, ging de bel. ‘Blijf!’ zei hij tegen Karel die alert overeind was gaan zitten. Hij sloot de keukendeur en opende het hekje. Op zijn tenen gluurde hij door de kleine ruit van matglas. Aan het silhouet te zien was het één persoon. Godzijdank geen controleteam.

Het klepje van de brievenbus wipte een stukje omhoog. ‘Ik ben het,’ hoorde hij zijn buurvrouw Lea fluisteren. Hij schoof de sloten opzij en deed de deur open.

‘Heb je het gelezen?’ viel ze met de deur in huis. Ze zwaaide met de krant.

‘Kom erin,’ zei Arjen. Hij sloot de deur af en ging haar voor naar de keuken.

Lea sloot het traphekje achter zich.

‘Laat maar, het is zinloos. Karel kan er doorheen,’ zei hij met zijn hand op de deurklink.

‘Nee!’

‘Ja. Ik kwam zojuist thuis, stond hij achter de voordeur. Hij was bijna naar buiten gerend.’

‘We moeten sowieso iets anders verzinnen.’

In de keuken rende Karel kwispelend op Lea af.

Ze bukte en krabbelde hem achter zijn oren. ‘Was jij ontsnapt, boef? Niet meer doen hoor,’ zei ze quasi streng. Ze spreidde de krant uit op de keukentafel en bladerde naar wat ze hem wilde laten lezen.

Arjen had sinds een half jaar geen krant meer. Sophie had haar abonnement op het NRC meeverhuisd en hij had de Volkskrant opgezegd. Elke keer een krantenjongen aan de deur was te riskant. Karel blafte gelukkig zelden, maar toch.

‘Kijk.’ Lea wees naar een artikel.

Hij boog zich over tafel en las. ‘Ach, ik verwachtte het al,’ zei hij mat.

‘Er zijn geen nieuwe slachtoffers in Hoorn, waarom gaan ze hier dan door met ruimen? De grenzen gaan dicht. Ze kunnen Nederland toch niet afsluiten?’

‘Dat kan blijkbaar wel,’ zei hij. ‘Ik had de brief vorige week al binnen.’ Hij ging zitten en wees naar de gekreukte brief die als een tijdbom op het prikbord zat gepind. Na het lezen had hij hem met tranen in zijn ogen verfrommeld en door de kamer gesmeten. De boodschap was helder. De gemeenteraad van Hoorn had ingestemd met de verordening van de BPL. Elk huis mocht met de stofkam worden doorzocht. Desnoods met geweld. De grote steden waren het eerst aan de beurt. Nu dus de dorpen.

‘In de brief staat niets over grenzen sluiten. We kunnen straks geen kant op,’ zuchtte Lea. Ze aaide Karel die met zijn voorpootjes tegen haar stevige benen leunde.

‘Niemand komt het land al in of uit zonder controle. Dus wat is hier nieuw aan?’ merkte Arjen op.

‘Nieuw is dat het niet blijft bij vliegvelden en grensovergangen die je met de trein of auto passeert. Het leger gaat langs de hele grens patrouilleren.’

Arjen kende Lea Berger al heel zijn leven. Drieëntwintig jaar geleden kochten zijn ouders dit huis. Zijn moeder was toen zes maanden zwanger. Zij en papa hadden niet op een kind gerekend. Het was niet zo dat Lea en zijn ouders de deur bij elkaar platliepen, maar ze hadden een goed contact. Ondanks dat hij vaak voetballen uit haar tuin had gevist en regelmatig met vriendjes belletje trok, kreeg hij altijd een aai over zijn bol en iets lekkers.

Arjens vader was accountant geweest voor een grote vleeswarenfabrikant. Hij had zijn zoon graag dezelfde kant zien opgaan.

Helaas was studeren niet Arjens ding, hij deed liever iets praktisch. Nadat hij zijn havodiploma had gehaald, wist hij bij God niet welk vak hij moest leren. Eigenlijk wilde hij simpelweg even niets. Zijn ouders waren daar niet blij mee. Hij was het gezanik van zijn vader behoorlijk zat en op zijn achttiende meldde hij zich aan voor vrijwillige dienstplicht.

Na een jaar had hij genoeg van de regels en het starre regime. Hij ging nog liever studeren dan te dansen naar de pijpen van militaire fanatiekelingen.

Zijn vader bezorgde hem een tijdelijke baan in de fabriek.

Arjen deed een aantal maanden productiewerk tot hij de verantwoordelijk kreeg voor het onderhoud van de machines. Het werk paste hem.

Het moment dat hij hoorde dat zijn ouders bij een busongeluk om het leven waren gekomen, stond in zijn geheugen gegrift.

Zijn vader was bezig geweest met het afbouwen van zijn carrière. Met een vervroegd pensioen in het verschiet, wilde hij samen met zijn vrouw van het leven genieten.

Terwijl Arjen op het huis paste, waren ze voor drie weken vertrokken naar Italië, op zoek naar een vakantiehuis. Ze gingen heen met het vliegtuig, de terugreis stond nog open.

Zijn moeder had hem de avond ervoor nog gebeld.

‘We zitten in Genua. We vertrekken over een uurtje met de bus. Tot morgen, lieverd,’ had ze gezegd.

Hun thuiskomst stond gepland voor het einde van de middag. Om zijn ouders te verrassen had hij alvast gekookt. Zijn moeder was dol geweest op Arjens specialiteit: pasta met gehaktsaus.

Voorheen keek hij nooit naar het nieuws. Na zijn werk zat hij liever te gamen met vrienden die hij kende van de middelbare school. Om een onverklaarbare reden had hij rond een uur of vijf de televisie aangezet. Hij viel midden in het nieuws. De beelden waren schokkend.

Een viaduct vlak buiten Genua was de avond ervoor ingestort. Negen doden. De zwaargewonden waren in omliggende ziekenhuizen opgenomen. Een deel van het viaduct was naar beneden gekomen, het puin had op een haar na een woonwijk geraakt. Genua, automobilisten, een touringcar, doden ...

Hij had niet geweten wat te doen. De telefoon van zijn moeder ging niet over. In paniek was hij naar de buurvrouw gelopen.

Lea had hem gekalmeerd en de regie overgenomen.

Veel uit die periode kon hij zich niet herinneren.

De weduwe op leeftijd had zich als een moederkloek over hem ontfermd. Regelmatig kwam Lea bij hem aan de deur met een heerlijk gerecht. ‘Ik heb veel te veel gemaakt,’ zei ze dan met een knipoog. Ze kon heerlijk koken. Arjen deed als tegenprestatie kluswerk bij haar thuis.

Naast een paar vage vrienden waarmee hij gamede en zijn collega’s uit de fabriek, waaronder behoorlijke rouwdouwers, had Arjen weinig kennissen. Het verdriet over de onverwachte dood van zijn ouders was zo immens dat hij zich steeds meer afsloot voor anderen.

Lea was daarentegen heel open. Ze sprak makkelijk over haar man die, twee jaar voor Arjens verlies, was overleden aan kanker. Ze had haar echtgenoot tot zijn dood thuis verzorgd.

‘Dat is eigenlijk best mooi, je hebt in ieder geval afscheid kunnen nemen,’ had hij er een keer uitgeflapt.

Sindsdien spoorde ze hem aan om over zijn gevoelens te praten. Lea had zijn ouders tenslotte gekend. Het deed hem goed.

Toen Sophie twee jaar geleden op het toneel verscheen, verwaterde hun contact. Sophie en Lea konden elkaar niet uitstaan.

Sophie vond Arjens buurvrouw een bemoeial. *Ze klaagde over Lea's kat Beau. Dat beest kakt in onze tuin! Het oude mens moet zich niet overal mee bemoeien, ze doet of jij haar zoon bent; had ze zelf maar kinderen moeten nemen.*

Zwaar onder de indruk van Sophies charmes liet hij zich door haar uitspraken beïnvloeden. Soms zag hij Lea stiekem.

Sinds het vertrek van Sophie en door de toenemende dreiging van de pest waren Lea en hij weer naar elkaar toe getrokken.

Lea was stapelgek op Karel. 'Een dier is het beste gezelschap,' zei ze altijd.

Het idee om een hond te nemen, kwam eigenlijk door Beau, Lea's rode kater. Hij zag hoe haar gezicht ging stralen als ze kroelde met het beestje waaraan Arjen zich inmiddels ook had gehecht.

Zijn buurvrouw deed een poging begripvol te reageren toen hij Sophie de deur had gewezen, maar uit haar hele houding bleek dat ze er niet rouwig om was.

'Ga jij dat eten?' vroeg Lea en ze wees naar de karig belegde pizza in de pan.

Arjen knikte.

'Ik kom zo wel iets gezonds brengen,' grijnsde ze met opgetrokken neus.

'Als het jou lukt iets eetbaars te maken van wat er in de winkels ligt, dan ben je een meesterchef,' zei hij met een grimas.

Arjen aarzelde of hij wel of niet moest beginnen over het pamflet.

'We kunnen trouwens wel weg,' zei hij vrij abrupt.

'Wat bedoel je?'

'Het verzet, verdwijnen.'

'Doel je op de folder die een aantal weken geleden in de brievenbus lag? Iets over een nieuwe wereld. Onderduiken dus.' Ze keek hem onderzoekend aan.

De informatie op het pamflet was summier geweest. Hij had het bewaard voor als de situatie escaleerde.

De druppel die zijn emmer deed overlopen, diende zich twee weken geleden aan. Er werd een nieuwe maatregel aangekondigd. Wie niet kwam opdagen bij de verplichte controles kreeg voortaan geen waarschuwing, maar gelijk een boete. Die was exorbitant hoog. Hij weigerde zich te conformeren aan dwang. Hij had al twee boetes binnen. Driehonderd euro!

Het was riskant geweest zich aan te melden. Toen hij het nummer had gebeld, kreeg hij via een automatisch systeem een persoonlijke codesleutel en een link toegewezen. De vragen op het online formulier waren dusdanig persoonlijk dat hij er akelig van werd. Naast de strikte instructies was er ook een beknopte lijst waarin stond wat hij mocht meenemen. De dieren moesten op een specifieke manier worden vervoerd. Gelukkig had hij al een professionele reismand voor Karel. Er werd vooral gehamerd op geheimhouding.

De uitwisseling van gegevens werd versleuteld verzonden. Het was geen garantie dat de BPL niet meekeek. Iedereen kon zich tenslotte aanmelden.

Enkele dagen later lag er 's ochtends een grote envelop op de mat. Zonder postzegel of afzender. Er zat een buzzer, een goedgekope telefoon en een strip capsules in.

Het verzet kwam hem en Karel over een week ophalen. De details kreeg hij pas als het zover was.

‘Onderduiken is geen oplossing, Arjen,’ zei Lea. ‘Waar brengen ze iedereen naartoe? Ik vertrouw het voor geen meter. Wie zegt dat het niet de BPL is? Op deze manier kunnen ze iedereen die weerstand biedt in één klap oppakken!’

Arjen stond op, liep naar het gasfornuis en deed de afgekoelde pizza op een bord. Karels staartje tikte tegen zijn scheenbeen. Hij scheurde een stukje af en boog zich voorover.

Met zijn buit trippelde het blije hondje naar zijn mand.

‘Ik heb me aangemeld. Dit is geen leven,’ zei hij gedecideerd.

6.

Lisette Jaring schrok wakker van een plons. Een schelle jongensstem kwam boven het gesnater van eenden uit. Vanaf haar bankje, onder een overhangende struik, zag ze hoe een jongen een groep watervogels opjoeg met keien die hij van de oever raapte.

‘Kutvogels,’ schreeuwde hij.

Ze ging overeind zitten en ritste haar slaapzak open. De kranten onder haar jas kraakten en het snuitje van Fred kwam tevoorschijn.

‘Hou daarmee op,’ riep ze.

De jongen keek verschrikt op. De geheven hand met kei hing roerloos in de lucht.

‘Kom eens hier,’ zei Li terwijl ze de slaapzak oprolde en onder haar rugzak bond. Hij schuifelde schoorvoetend haar kant op.

‘Hoe heet je? Moet jij niet naar school?’ Ze viste een mueslireep uit een zijvak, scheurde de wikkel open en brak de granen met chocolade in tweeën.

‘Sven. Hoe heet jij?’

‘Zeg maar Li.’ Ze stak hem de helft toe en aarzelend nam Sven het aan.

‘Kom eens zitten,’ zei ze. Ze klopte naast zich op de bank.

Sven ging zitten. Hij was een jaar of tien. De neus, bezaaid met sproeten, had nog zijn kindervorm, zijn te lange haren glansden.

‘Wat doe jij zo vroeg in het park?’ vroeg ze nieuwsgierig.

‘De school is dicht. Er zijn niet genoeg juffen en meesters. Ook heel weinig kinderen,’ zei Sven en hij nam een hap.

Li knikte en beet in de reep. ‘Waar zijn je ouders?’ vroeg ze met volle mond. Ondertussen brak ze een klein stukje af en hield het vlak boven de rits, waar Fred het met zijn tandjes aannam.

‘Papa is in quarantaine. Mama werkt. Ze hebben onze honden meegenomen.’ Er rolde een traan over Svens wang die hij driftig wegveegde met de mouw van zijn jas.

Ze voelde compassie, maar wist niet hoe te reageren. Het was akelig. Alles.

‘Waarom verjaag je de eenden?’

Sven keek haar aan. ‘Waarom heb jij een dier! Wat is het eigenlijk voor een beestje?’ vroeg hij en hij wees naar de rits van haar jas.

Touché, dacht Li. ‘Fred is een fret,’ zei ze en ze ritste haar jas een stukje open. ‘Weet je, Sven, ik heb het idee dat jij het pestverhaal niet gelooft.’

Sven kauwde de laatste hap weg en veegde de plakkerige kruimels aan zijn spijkerbroek af.

‘Papa had gewoon griep, zegt mama. Ze zegt ook dat die man van de krant gelijk heeft. Ik weet niet hoe hij heet,’ zei Sven. Hij stond op en liep naar de waterkant.

De eenden dobberden alweer bij de oever.

‘Denk je dat mijn vader beter wordt?’ Sven had zich omgedraaid en keek haar aan. ‘Hebben ze onze honden doodgemaakt?’

Li haalde haar schouders op. Wat kon ze zeggen tegen een jongen van die leeftijd. Ze wist zelf niet eens wat er precies speelde en waarom de overheid de bevolking wilde voorliegen. Ze kon het zich niet veroorloven betrokken te raken bij anderen. Haar leven was al zwaar genoeg.

‘Ik weet het niet, Sven.’ Ze kwam overeind en greep het hengsel van haar rugzak. ‘Ik moet gaan. Ga naar huis. Het is niet veilig op straat, je moeder zal ongerust zijn.’ Ze slingerde de tas over haar schouder en keek Sven peilend aan. ‘Wat deed je vader eigenlijk?’ vroeg ze uit nieuwsgierigheid.

‘Werken,’ zei de jongen kortaf.

‘Wat voor werk?’

‘Hij was dierenarts.’ Sven keek naar de grond en schopte tegen een steen.

‘Shit.’

Sven keek op. ‘Waarom slaap jij in het park?’

‘Omdat ik vrij wil zijn,’ zei Li met een glimlach.

‘Ik ook, maar ik moet het huishouden doen. Papa verdiende niks, dus ging mama schoonmaken bij oude mensen.’

‘Ik moet gaan, Sven,’ zei Li ongeduldig. Het gesprek werd te persoonlijk.

‘Nou, doe,’ zei hij en hij raapte een kei van de grond.

‘Dag Sven, zorg goed voor je moeder.’ Ze liep naar de grote fontein om haar waterfles te vullen. Toen ze omkeek, gooiden Sven de steen naar de watervogels die in paniek alle kanten opvlogen.

Het Victoriapark lag in het centrum. Je kon het niet eens een park noemen, het was eerder een kleine groenstrook langs het kanaal. Het was er redelijk veilig, zeker omdat er geen mensen waren die hun hond uitlieten.

Ze liep over de Friese brug richting centrum en ging het buurthuis binnen. Het was er al behoorlijk druk. De mensen warmden zich in het lokaal aan de surrogaatkoffie die gratis werd geschonken. De meesten kende ze van gezicht.

‘Hé Li,’ riep beheerder Jan toen ze langs de kleine keuken naar de toiletten liep.

‘Goedemorgen,’ zei ze voor ze in het damestoilet verdween. Met de deur op slot liet ze Fred even vrij ronddartelen.

Hij sprong op de toiletbril en dronk uit de pot.

Li waste zich provisorisch. Ze poetste haar tanden bij de kleine wasbak en deed een plas.

‘Koffie?’ vroeg Jan toen ze aan een tafel schoof.

De bezoekers van het buurthuis waren voornamelijk oudere mensen uit de buurt die elkaar bijna elke ochtend gezelschap hielden.

‘Lekker, is het échte?’ zei Li met een knipoog.

‘Zelfgemaakt, dus echter kan niet,’ bulderde Jan met een brede grijns op zijn gezicht. Zijn geitenwollensokken baard schudde mee met zijn dikke buik.

Li greep een wit bolletje van de schaal. Er zat geen beleg op, maar niemand klaagde. Het was immers gratis.

Jan zette een dampende mok voor haar neer. Het rook naar kaneel. Ze roerde er twee scheppen suiker door en nam een slok. Best lekker.

Twee bejaarde mannen tegenover haar waren in een gesprek verwickeld.

‘Ik vertrouw het niet. Alle kinderen zijn er weer bovenop. Alleen ouderen en mensen die al niet zo fris waren, zitten vast,’ zei de een.

‘En lastposten! Het gezin naast mij is verdwenen. Zogenaamd in quarantaine. Ze fokten honden, van die vechtbeesten.’

‘Staffords?’

‘Ja. Ze zijn allemaal afgemaakt. Een heel nest.’

‘Waren ze ziek dan?’ vroeg de ander.

‘Niet dat ik weet. Weet je, het waren geen nare mensen. Ze waren tegen mij altijd vriendelijk en hielpen me met boodschappen sjouwen. Die jongens waren wél luidruchtig. Altijd kloten met scooters voor de deur. Er kwam ook van alles langs. Je weet wel, het soort dat van die honden houdt.’

Li spoelde met een slok het kleffe brood weg. Ze probeerde zo onopvallend mogelijk mee te luisteren.

‘Ik zeg het je, het klopt niet. Heb jij een oproep gekregen voor de grieprik? Ik ga niet. Vorig jaar ook niet.’

‘Twee jaar geleden werd ik er juist ziek van. Ik kijk wel linker uit,’ zei de man in de rolstoel.

‘Het verbaast me niks als die knakker in de Telegraaf op een dag ook zomaar verdwijnt,’ zei de een.

‘Je bedoelt dat ze hem omleggen?’ reageerde de ander. ‘Och, die arme jongen kreeg de kans niet eens voor een weerwoord. In dit land moet je eigenlijk je bek houden.’

‘Het is het begin van het einde. Ik weet nog hoe het was in de aanloop naar de oorlog. Volgens mij stevenen we daar opnieuw op af.’

‘Met open ogen. Wat zeg ik, we zitten als ratten in de val.’

‘Ja, precies! In de klauwen van de BPL. Tuig is het.’

Li aarzelde. Liefst hield ze zich buiten dit soort gesprekken. Hoe minder men van haar wist, hoe beter. Toch kon ze het niet laten.

‘Hebben jullie het over de laborant?’ vroeg ze zo argeloos mogelijk.

‘Ja, hij beweert dat het een soort bacterie is die iedereen bij zich draagt. Iets met kokken. Als dat waar is, waarom worden dan alle huisdieren afgemaakt? Als het vrij onschuldig is, en kinderen overleven het, is er toch niet zo veel aan de hand? Elk jaar sterven er tweeduizend bejaarden aan de griep. Daar maakt niemand zich druk over!’ zei de oudste van het stel.

Zijn magere gezicht was doorgroefd met rimpels. Hij kneep zo hard in de leuning van zijn rolstoel dat de beenderen door zijn huid schemerden.

‘De overleden mensen waren allemaal oud of ziek. Ruimt wel lekker op zo,’ zei zijn vriend sarcastisch. ‘Vierduizend mensen in quarantaine. Waar zijn zij gebleven? Sommigen zijn al een jaar weg!’

‘Het punt is dat wij het niet kunnen weten, hè. We zijn helaas overgeleverd aan de grote jongens. Zij bepalen het spel,’ zei Li nonchalant.

Fred bewoog onder haar jas. Het was hoog tijd om te gaan. Ze goot het warme brouwsel naar binnen en greep nog een broodje van de schaal. Met haar rugzak om zwaaide ze naar Jan. Hij was bezig een nieuwe ketel koffie te maken voor alle mensen die de hele dag door het buurthuis aandeden voor een bakje troost.

De klok van de Grote Sint-Laurenskerk sloeg vijf uur. Vanuit haar schuilplaats onder de overkapping van de kerk observeerde Li de omgeving.

Het was rustig in de stad. De motregen die de hele middag een grijze mist over de stad had uitgespuugd, weerhield het winkelend publiek. Niet alleen de regen, ook de angst voor contact met vreemden hield de mensen thuis.

In de vele kroegjes en koffiehuisen was het al maanden stil. De werkenden spoedden zich in de ochtend en avond gemaskerd door de stad. Aan het einde van hun werkdag gingen ze gelijk huiswaarts. Het winkelend publiek, dat maanden geleden nog verstrooiing en afleiding van hun saaie veilige levens zocht door het kopen van nutteloze shit, nam verder af.

Tussen drie en vier kwamen de scholieren uit hun klaslokalen gekropen. Zij waren nog niet aangetast door de angst en de indoctrinatie van de maatschappij. Enkelen droegen mondkapjes. Grappig dat juist jongeren haar het meeste geld gaven. Er was nog hoop.

Voorheen, toen ze haar volledige optreden kon doen, verdiende ze goed. Balletje-balletje met Fred. Jongleren. De clown uithangen. Mensen vonden het geweldig als een fret geld van hen aannam. Iedereen vond het kleine slimme beestje schattig. Fred speelde haar spel mee. Als ze jongleerde, plukte hij de balletjes uit de lucht en ging ermee vandoor. Mensen moesten er vreselijk om lachen. Ook de weddenschappen waren voorbij. Met het publiek wedde ze dat Fred kon raden waar het balletje lag. Het was een grote hit geweest.

Vandaag had ze amper iets verdiend. Sinds ze Fred onder haar jas hield en hij niet zijn kunstjes mocht vertonen, bleef het publiek, als er al publiek was, niet lang staan.

Gelukkig had ze gespaard, alsof ze wist dat er een tijd zou komen dat alles anders was. Haar geldbuffer had ze nodig voor de omstandigheden die eraan kwamen.

Vandaag had ze drie euro verdiend. Genoeg voor een overnachting. Opvang Doen vroeg twee euro vijftig, inclusief een warme maaltijd. Helaas was het te gevaarlijk. Als de leiding erachter kwam dat ze een fret had, was het einde oefening voor haar en Fred.

Ze ging al maanden mensen uit de weg die hadden bedreigd haar aan te geven. De laatste keer dat ze in de opvang sliep, was 'De Pastoor' paranoia geworden. Iedereen noemde hem De Pastoor vanwege zijn gepreek over verdoemenis. Volgens hem was de nieuwe variant van de pest een straf van God; het einde der tijden was aangebroken.

Met een stel had ze televisie zitten kijken in de gemeenschappelijke ruimte. Het programma Burger Plicht Loont stond op. De kandidaten van de quiz en realityshow waren van het ergste soort. Ze werden door een cameraploeg gevolgd, terwijl ze het huis van een vermoedelijke dierenvriend doorzochten. Degene die een illegaal dier vond, werd de hemel in geprezen en beloond met een enorme som geld. Ze werd er misselijk van.

Het was warm en benauwd geweest in de zaal. Behalve 's nachts hield ze sinds de razzia's altijd haar leren jas aan. Fred was boven de ritssluiting van haar jas uitgekropen. Ze had hem snel teruggeduwd, maar De Pastoor had Fred gezien. Hij was helemaal hysterisch geworden.

'Zij is de duivel, het kwaad is onder ons!' had hij geschreeuwd. In zijn zwarte gewaad, met wuivende witte haren à la Einstein, was hij voor de televisie gaan staan. Hij wees naar haar, waarna hij als een grote gevaarlijke vleermuis met zijn armen had staan wapperen. Hij was zwaar over de zeik geweest.

'Ga je laten opnemen, mafkees,' riep een oude junkie.

'Flikker op met je bullshit,' had Mattie geroepen.

Mattie was écht gevaarlijk. Er ging een gerucht dat hij had gezeten voor moord. Hij dealde harddrugs en aan zijn pokdalige gezicht te zien, gebruikte hij zelf ook. Hij zat er vast niet mee haar voor een som geld te verlinken.

Met twee man hadden ze De Pastoor de zaal uitgezet.

Die nacht had ze geen oog dichtgedaan. Vanaf het bovenste stapelbed keek ze precies op De Pastoor neer. Zijn waanzinnige ogen hadden haar bij elke beweging gevolgd.

Fred had 's nachts op haar trui geplast en gepoept.

Toen ze de ontbijtzaal was binnengelopen, zat De Pastoor te fluisteren met Mattie en een man die ze niet eerder had gezien. Normaal gesproken wilde niemand iets met die oude gek te maken hebben. Hun argwanende blikken prikten in haar rug toen ze surrogaatkoffie uit de ketel tapte.

Ze sliep nu al drie dagen in het park en ontweek de vaste opvangklanten door uit de buurt van het station te blijven.

Drie weken geleden had ze zich aangemeld bij het verzet. Het pamflet had ze gekregen van Jan. *Wellicht iets voor jou*, had hij op samenzweerderige toon gezegd. Als adres had ze haar postbusnummer opgegeven. Als dakloze had je dat nodig. Ze moest het nog een week volhouden.

'We kunnen vannacht misschien bij Martin slapen,' fluisterde ze tegen Fred. 'Lekker warm.' Zijn snorharen kriebelden in haar hals.

Martin, haar ex, was de grootste narcist die er bestond. Ze had een halfjaar bij hem gewoond, maar was beter af alleen. Bij hem overnachten eindigde meestal in een drama. Als hij te veel had gezopen, werd hij opdringerig en soms gewelddadig. Ze kon hem best aan, maar de laatste keer was hij zo uit zijn plaat gegaan dat ze midden in de nacht was vertrokken. Daarentegen was hij de enige die haar en Fred niet ging verlinken. Ze wist een aantal zaken die hem zwaar in de problemen kon brengen.

Ondanks de oude kranten, die ze onder een hes van een vuilniszak propte, en haar winterslaapzak was het te koud om buiten te slapen. Het was al november. Het zou niet lang meer duren eer het ging vriezen. Ze merkte dat haar energie afnam. Ze moest hoognodig een paar nachten goed slapen.

De buzzer die ze van het verzet had ontvangen, trilde in haar broekzak. Ze graaide naar de telefoon in haar rugzak en toetste het opgegeven nummer in.

'Lisette Jaring?' vroeg een zware mannenstem.

'Ja,' bevestigde ze.

'De plannen zijn gewijzigd. Vertrek over een uur.'

'Dat is te snel!'

'Afgesproken punt. Zes uur tien. Zorg dat je klaarstaat.'

De verbinding werd verbroken.